

V Bruseli 22. mája 2025
(OR. en)

9305/25

POLCOM 100
COMER 82
UD 117
COHOM 81
DELECT 63

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	21. mája 2025
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	C(2025) 3066 final
Predmet:	DELEGOVANÉ NARIADENIE KOMISIE (EÚ) .../... z 21. 5. 2025, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 2019/125 o obchodovaní s určitým tovarom, ktorý možno použiť na vykonanie trestu smrti, mučenie alebo iné kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie

Delegáciám v prílohe zasielame dokument C(2025) 3066 final.

Príloha: C(2025) 3066 final

V Bruseli 21. 5. 2025
C(2025) 3066 final

DELEGOVANÉ NARIADENIE KOMISIE (EÚ) .../...

z 21. 5. 2025,

ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 2019/125 o obchodovaní s určitým tovarom, ktorý možno použiť na vykonanie trestu smrti, mučenie alebo iné kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT DELEGOVANÉHO AKTU

Cieľom nariadenia (EÚ) 2019/125 (ďalej len „nariadenie“) o obchodovaní s určitým tovarom, ktorý možno použiť na vykonanie trestu smrti, mučenie alebo iné kruté, neľudské a ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie¹, je zabrániť v krajinách mimo EÚ trestu smrti na jednej strane a mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu na strane druhej.

Rozlišuje sa v ňom medzi:

- tovarom, ktorý je vo svojej podstate protiprávny a nemalo by sa s ním vôbec obchodovať (príloha II), a
- tovarom, ktorý môže mať legitímne použitie, ako sú zariadenia na účely presadzovania práva (príloha III), a tovarom na terapeutické účely (príloha IV).

Obchod s tovarom uvedeným v prílohách III a IV má podliehať účinnej kontrole pri vývoze z Európskej únie alebo tranzite cez jej územie, alebo pri dodaní do tretej krajiny v rámci sprostredkovateľských služieb alebo technickej pomoci.

Nariadenie bolo navrhnuté ako „živý nástroj“ zahŕňajúci mechanizmy, ktoré Európskemu parlamentu, Rade a Komisii umožňujú spoločne reagovať na zmeny na medzinárodnom bezpečnostnom trhu a v povahe používania a zneužívania zariadení na účely presadzovania práva, ako aj riešiť technologický vývoj v oblasti obchodu.

Zoznam tovaru opísaný v nariadení musí zostať aktuálny, aby bolo možné reagovať na jednej strane na zmeny na medzinárodnom bezpečnostnom trhu, na ktorom často dochádza k technologickému a trhovému vývoju, a na druhej strane na zmeny v používaní a zneužívaní zariadení na účely presadzovania práva, ako sa uvádza v správe Komisie o preskúmaní z roku 2020². Aby bolo nariadenie naďalej vhodné na daný účel, musí reagovať aj na nové trendy a výzvy pozorované v posledných rokoch, pokiaľ ide o mimoväzobné mučenie a zlé zaobchádzanie pri potláčaní pokojných protestov. V posledných rokoch orgány presadzovania práva v niektorých krajinách bežne zneužívajú tzv. menej letálne zbrane vrátane spreja so slzným plynom, vodných diel a gumových projektilov na potláčanie disentov a umlčanie pokojných demonštrantov, čo vedie k vážnemu zraneniu alebo zabitiu čoraz viacerých občanov. Demonštranti v niektorých častiach sveta sú čoraz viac vystavení nadmernému, nezákonnému alebo zbytočnému použitiu sily³.

Súčasný zoznam tovaru bol naposledy aktualizovaný nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2134 z 23. novembra 2016, ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 1236/2005 o obchodovaní s určitým tovarom, ktorý možno použiť na vykonanie trestu smrti, mučenie alebo iné kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie⁴.

V tomto delegovanom akte sa uvádzajú zmeny zoznamu tovaru opísaného v prílohách II a III. Príloha II zahŕňa tovar, ktorý nemá *žiadne iné praktické použitie* ako vykonanie trestu smrti, mučenie alebo iné kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie. Príloha III sa týka

¹ Ú. v. EÚ L 30, 31.1.2019, s. 1. Nariadenie Rady (ES) č. 1236/2005 z 27. júna 2005 o obchodovaní s určitým tovarom, ktorý možno použiť na vykonanie trestu smrti, mučenie alebo iné kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie (Ú. v. EÚ L 200, 30.7.2005, s. 1), ktoré bolo niekoľkokrát zmenené, bolo následne kodifikované ako nariadenie (EÚ) 2019/125.

² COM(2020) 343 final, 30. 7. 2020.

³ <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/07/protect-the-protest/>.

⁴ Ú. v. EÚ L 338, 13.12.2016, s. 1.

určitého tovaru, ktorý *by sa mohol* použiť na účely mučenia alebo iného krutého, neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania:

tovar, ktorý sa prvotne používa na účely presadzovania práva,

tovar, ktorý vzhľadom na svoju konštrukciu a technické vlastnosti predstavuje závažné riziko použitia na mučenie alebo iné kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie.

V delegovanom akte sa zakazujú zbrane, zariadenia a vybavenie šíriace paralyzujúce alebo dráždivé chemické látky alebo určité súvisiace látky a súvisiacu muníciu, ktoré nie sú vhodné na použitie orgánmi presadzovania práva na obmedzenie ľudí v pohybe alebo na zvládanie nepokojov alebo sebaobranu. V delegovanom akte sa ďalej zakazuje tovar, v prípade ktorého existuje vysoké riziko takej silnej bolesti alebo utrpenia, že to môže predstavovať mučenie alebo kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie.

Zmeny vychádzajú predovšetkým zo záverov správy Komisie z roku 2020, pokiaľ ide o rozsah tovaru⁵, z práce neformálnej skupiny expertov Komisie pre vykonávanie nariadenia, zo správ osobitného spravodajcu OSN pre mučenie⁶ a od organizácií zapojených do ochrany ľudských práv, ako aj z príslušných medzinárodných noriem v tejto oblasti⁷. Napríklad Štandardné minimálne pravidlá OSN pre zaobchádzanie s väzňami (revidované v roku 2015 a označované ako pravidlá Nelsona Mandelu) zakazujú používanie nástrojov na obmedzenie pohybu, ktoré sú vo svojej podstate ponižujúce alebo bolestivé, keďže nespĺňajú legitímny účel presadzovania práva, ktorý nemožno dosiahnuť štandardným obmedzením pohybu rúk alebo nôh, čím sa vysvetľuje zaradenie skupinových reťazí do prílohy II, hoci predtým boli zahrnuté do prílohy III.

2. KONZULTÁCIE PRED PRIJATÍM AKTU

V článku 29 ods. 4 nariadenia sa stanovuje, že *„Komisia pred prijatím delegovaného aktu konzultuje s expertmi určenými jednotlivými členskými štátmi v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva“*^{8c}.

V odôvodnení 46 nariadenia sa stanovuje, že *„Je osobitne dôležité, aby Komisia počas prípravných prác uskutočnila príslušné konzultácie, a to aj na úrovni expertov, a aby tieto konzultácie vykonávala v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva.“*

V odôvodnení 48 nariadenia sa ďalej uvádza, že: *„Ak sa Komisia rozhodne konzultovať s touto skupinou pri príprave delegovaných aktov, mala by tak urobiť v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva.“*

⁵ COM(2020) 343 final, 30. 7. 2020.

⁶ Osobitný spravodajca OSN pre mučenie, „mimoväzobné použitie sily a zákaz mučenia a iného krutého, neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania...“, dokument OSN A/72/178, 20. júla 2017: „Akékoľvek mimoväzobné použitie sily, ktoré nesleduje zákonný účel (zákonnosť) alebo ktoré nie je potrebné na dosiahnutie zákonného účelu (nevyhnutnosť), alebo ktoré spôsobuje nadmernú ujmu v porovnaní so sledovaným účelom (proporcionalita), je v rozpore so zavedenými medzinárodnými právnymi zásadami upravujúcimi použitie sily príslušníkmi orgánov činných v trestnom konaní a predstavuje kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie.“

⁷ Štandardné minimálne pravidlá OSN pre zaobchádzanie s väzňami (pravidlá Nelsona Mandelu), Úrad vysokého komisára OSN pre ľudské práva, Usmernenia o menej letálnych zbraniach pri presadzovaní práva alebo Príručka OSN o účinnom vyšetrovaní a dokumentácii mučenia a iného krutého, neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania (Istanbulský protokol).

⁸ [Ú. v. EÚ L 123, 12.5.2016, s. 1.](#)

Pri príprave tohto delegovaného aktu sa prostredníctvom koordinačnej skupiny na zabránenie mučeniu uskutočnili rozsiahle niekoľkomesačné konzultácie s expertmi vlád členských štátov, a to aj na zasadnutiach, ktoré sa konali 23. novembra 2023, 6. júna 2024 a 5. decembra 2024.

Návrh delegovaného aktu bol uverejnený na účely získania spätnej väzby od zainteresovaných strán v období od 5. marca do 2. apríla 2025.

Komisia dostala celkovo šesť príspevkov, z ktorých tri pochádzali od súkromných osôb, dva od mimovládnych organizácií a jeden od firmy.

Celkovo bola spätná väzba pozitívna. Komisia vzala na vedomie príspevky mimovládnych organizácií, ktoré iniciatíve Komisie vyjadrili podporu, ako aj návrhy na posilnenie rozsahu pôsobnosti nariadenia, ktoré sa preskúmajú pri príprave nadchádzajúcej správy o preskúmaní nariadenia proti mučeniu. Komisia okrem toho vzala na vedomie a zaoberala sa pripomienkami firmy týkajúcimi sa jedného z bodov v prílohe III.

3. PRÁVNE PRVKY DELEGOVANÉHO AKTU

V článku 24 nariadenia sa stanovuje, že *„Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 29 s cieľom zmeniť prílohy I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII a IX k nariadeniu.*

DELEGOVANÉ NARIADENIE KOMISIE (EÚ) .../...

z 21. 5. 2025,

ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 2019/125 o obchodovaní s určitým tovarom, ktorý možno použiť na vykonanie trestu smrti, mučenie alebo iné kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/125 zo 16. januára 2019 o obchodovaní s určitým tovarom, ktorý možno použiť na vykonanie trestu smrti, mučenie alebo iné kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie¹, a najmä na jeho článok 24,

keďže:

- (1) Podľa nariadenia 2019/125 sa zakazuje akýkoľvek vývoz, dovoz, tranzit tovaru uvedeného v prílohe II bez ohľadu na pôvod takéhoto tovaru. Príloha II zahŕňa tovar, ktorý nemá žiadne iné praktické použitie ako vykonanie trestu smrti, mučenie alebo iné kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie.
- (2) Podľa nariadenia (EÚ) 2019/125 sa pre každý vývoz tovaru uvedeného v prílohe III vyžaduje povolenie, a to bez ohľadu na pôvod takéhoto tovaru. V prílohe III je uvedený tovar, ktorý by sa mohol použiť na účely mučenia alebo iného krutého, neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania, konkrétne tovar, ktorý sa primárne používa na účely presadzovania práva, a tovar, ktorý vzhľadom na svoj dizajn a technické vlastnosti predstavuje značné riziko použitia na mučenie alebo iné kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie.
- (3) Zoznam tovaru uvedený v prílohách II a III k nariadeniu (EÚ) 2019/125 sa musí naďalej aktualizovať, aby bolo možné reagovať na zmeny na medzinárodnom bezpečnostnom trhu, na ktorom často dochádza k technologickému a trhovému vývoju, a na zmeny v používaní a zneužívaní zariadení na účely presadzovania práva. Prílohy II a III k nariadeniu (EÚ) č. 2019/125 by sa preto mali zmeniť. Na zjednodušenie odkazov pre príslušné orgány a hospodárske subjekty treba nahradiť prílohy II a III k uvedenému nariadeniu.
- (4) Článkom 24 nariadenia (EÚ) 2019/125 sa Komisia splnomocňuje prijímať delegované akty v súlade s článkom 29 s cieľom zmeniť prílohy k nariadeniu.
- (5) Nariadenie (EÚ) 2019/125 by sa preto malo zodpovedajúcim spôsobom zmeniť,

¹ Ú. v. ES L 30, 31.1.2019, s. 1.

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Príloha II k nariadeniu (EÚ) 2019/125 sa nahrádza textom uvedeným v prílohe I k tomuto nariadeniu.

Príloha III k nariadeniu (EÚ) 2019/125 sa nahrádza textom uvedeným v prílohe II k tomuto nariadeniu.

Článok 2

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 21. 5. 2025

Za Komisiu
predsedníčka
Ursula VON DER LEYEN